

Kristo van Halsbeeck - MNA

Aandeelhoudersovereenkomst en statuten in mensentaal

Als aandeelhouders in één bedrijf investeren, dan is het belangrijk om onderling juiste afspraken te maken. Deze worden dan in een aandeelhoudersovereenkomst en in de statuten van het bedrijf vertaald.

WAT IN WELK DOCUMENT?

Elk bedrijf heeft statuten (hierna "STAT"), die onder meer de vorm, zetel, doel, duur, bestuur en aandeelhoudersmateries regelen. Dit document wordt neergelegd en kan dus door iedereen ingekeken worden. Daardoor is het moeilijker voor iemand die zaken doet met het bedrijf om te beweren dat hij/zij van niets wist. Een aandeelhoudersovereenkomst (hierna "AHOK") regelt eveneens aandeelhoudersmateries, doch doorgaans wordt daarin ook geheimhouding overeengekomen. Vandaar dat de algemene regels en zaken die publiek bekend mogen zijn eerder in de STAT worden ondergebracht, terwijl de vertrouwelijke details dan weer in een aandeelhoudersovereenkomst thuishoren. Zo zal bv. in de STAT staan dat als een aandeelhouder zijn/haar aandelen wenst te verkopen, de overige vennoten de eerste kans krijgen. In de AHOK zal dan bv. een prijsformule staan volgens dewelke dit zal gebeuren.

TOEKOMSTVISIE

Ieder heeft een eigen zicht op samenwerken en waar het bedrijf naar toe moet. Belangrijk is de doelstellingen naast elkaar te leggen en daaruit een toekomstvisie te destilleren die in grote lijnen in de AHOK wordt opgenomen. Dit gaat dan over de toekomstige activiteiten en producten van het bedrijf, hoe het bedrijf zal groeien (organisch of via overnames), met welke mensen men dit zal realiseren en hoe men die mensen zal motiveren (bonus, opties, aandelen,...), welke investeringen zullen nodig zijn en hoe men deze zal financieren. Natuurlijk zal er in de loop van de tijd van dit plan worden afgeweken, maar zo staan de neuzen van bij de aanvang in dezelfde richting. En zo wordt richting gegeven aan het statutaire doel dat meestal heel ruim omschreven wordt.

WINSTRESERVATIE OF -UITKERING

Een ondernemer wenst zijn/haar bedrijfsplannen uit te voeren en voor de nodige investeringen en bedrijfskapitaal winst te reserveren. Een aandeelhouder wenst de vrije winst te zien verhogen en uit te keren. Goed om deze principes in grote lijnen ook te bevestigen.

OVERLEG TUSSEN AANDEELHOUDERS

De aandeelhouders gaan het bedrijf niet rechtstreeks besturen, maar hebben wel een beslissende stem in onder meer de benoeming van de bestuurders, hun vergoeding en bestemming van de winst. In die zin kunnen ze strategie en groei van het bedrijf wel degelijk beïnvloeden. Daarnaast betekent een stabiel aandeelhouderschap ook stabiliteit voor het bedrijf en dienen de aandeelhouders daar ook voor in te staan. Daarom is regelmatig overleg op dit niveau vastleggen ook belangrijk.

RELATIE AANDEELHOUDERS-BEDRIJF

Het gebeurt heel geregeld dat vennoten naast hun aandeelhouderschap ook een directe relatie hebben met het bedrijf: ze zijn bv. CEO of leverancier. Het principe vastleggen dat vergoedingen, prijzen, afrekeningen enz. aan marktvoorwaarden zullen gebeuren (in het Engels "at arm's length") voorkomt dat men later voor verrassingen zou komen staan.

CONTINUÏTEIT NA OVERNAME OF FUSIE

Bij dergelijke transacties wensen bepaalde niet-actieve aandeelhouders dat bepaalde actieve aandeelhouders hun functie blijven uitoefenen zodat de continuïteit van het bedrijf gegarandeerd wordt. De grote lijnen van die samenwerking worden ook in een AHOK opgenomen, terwijl het detail in een samenwerkingsovereenkomst met het bedrijf wordt vastgelegd.

OVERDRACHT/KAPITAALVERHOOGING

Een bedrijf vaart wel bij een stabiel aandeelhouderschap, maar dat wil niet zeggen dat aandeelhouders, die dikwijls verschillende gezinnen vertegenwoordigen of buiten het aandeelhouderschap geen band met elkaar hebben altijd mooi in evenwicht zijn: ziekte, overlijden, scheiding, geldnood kunnen een aandeelhouder ertoe nopen zijn/haar aandeel te verkopen. In een ander geval kan het bedrijf nood hebben aan bijkomend kapitaal, waarbij bepaalde aandeelhouders niet kunnen volgen. Daarom is het belangrijk om daarvoor ook in de STAT (algemene regel) en in de AHOK (vertrouwelijk detail) de regels vast te leggen voor wanneer bv. een aandeelhouder zijn/haar pakket wenst over te dragen. Zo zal bv. in dit geval in de STAT staan dat de andere aandeelhouders als eerste het recht hebben om de aangeboden aandelen over te nemen, en zal de manier waarop dit moet gebeuren nauwkeurig

omschreven worden. In de AHOK gaat dan bv. de prijs staan aan dewelke de aandeelhouders dit kunnen doen.

BESTUUR

De grootte van het aandelenpakket van verschillende aandeelhouders van een bedrijf weerspiegelt zich vaak in het aantal bestuurders. Anderzijds spelen kennis en ervaring ook een belangrijke rol bij het toekennen van bestuursmandaten. Dikwijls is het zo dat aandelen (in de STAT) onderverdeeld worden in A- en B-aandelen, zodat beide groepen van aandeelhouders op basis van hun kenmerken (meerderheid/minderheid, actief/niet-actief, verschillende families, enz.) in de AHOK elk een aantal bestuurders kan voorstellen. Daarnaast kan dan een categorie die een minderheid van de aandelen heeft zich in de AHOK laten beschermen door over bepaalde materies in de raad van bestuur met een speciale meerderheid (vb. 75% of unanimiteit) te laten stemmen. Dat gaat dan over aspecten zoals fusies & overnames, belangrijke investeringen, nieuwe activiteiten, enz. Een gedelegeerd bestuurder staat enerzijds in voor het dagelijks bestuur en anderzijds voor het uitvoeren van de strategie die beslist wordt binnen de raad van bestuur. Om een goed onderscheid te maken tussen wat de gedelegeerd bestuurder zelf mag beslissen (dagelijks bestuur) en wat de raad van bestuur mag beslissen, wordt in de AHOK dikwijls een lijst opgenomen van wat "dagelijks bestuur" inhoudt.

DUUR

Bepalingen in de STAT gelden natuurlijk voor de duur van de vennootschap, tot ze worden gewijzigd of geschrapt of tot ze door een wetswijziging die boven de statuten staat worden "overruled". Een AHOK kan van bepaalde of onbepaalde duur zijn. In het laatste geval is ze met een redelijke termijn opzegbaar. Bij bepaalde clauses schrijft de wet voor dat deze van bepaalde duur moeten zijn, zoals stemafspraken en de duur waarbij aandelen in een naamloze vennootschap kunnen worden geblokkeerd door een overdrachtsprocedure.

ANDERE BEPALINGEN

Er zijn nog andere clauses die in een AHOK worden opgenomen, zoals geheimhouding, onafhankelijkheid van bepalingen, kennisgevingen en toepasselijk recht. Maar deze zijn eerder van algemene aard.